

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

ПРАВНИ ОСНОВ

Правни основ за доношење Програма управљања отпадом у Републике Србије за период од 2022. до 2031. године садржан је у члану 38. став 1. Закона о планском систему Републике Србије („Службени гласник РС“, број. 30/2018)

РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ

Предлог програма управљања отпадом припремљен је у складу са Законом о планском систему Републике Србије а на основу ревизије Предлога стратегије управљања отпадом Републике Србије за период од 2022. до 2031. године.

У периоду пре доношења Закона о планском систему Републике Србије израђен је Предлог стратегије управљања отпадом у Републици Србији за период од 2022. до 2031. године у складу са чланом 10. Закона о управљању отпадом („Службени гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 14/2016 и 95/2018-др. закон) (у даљм текстуз: Закон) на основу Извештаја о стању животне средине који израђује Агенција за заштиту животне средине

Програм управљања отпадом је један од основних стратешких докумената којим се дугорочно одређује и усмерава управљање отпадом на основу анализе и оцене постојећег стања, националних циљева управљања отпадом, одређују мере за унапређивање управљања отпадом (припрема за поновну употребу, рециклажа, поновно искоришћење, одлагање и други начини третмана отпада) на територији Републике Србије и представља основ за израду и спровођење програма и планова нижег реда у овој области.

На основу података о управљања отпадом овим Програмом су дефинисани општи и посебни циљеви и мере за унапређење система који су јасно одређени, мерљиви, прихватљиви, реални и временски одређени у Националном плану за спровођење Програма управљања отпадом који чини њен саставни део

Садржај Програма и основна концепција

Програм управљања отпадом, како је дефинисано у чл. 10. и 11. Закона представља главни документ за дугорочно одређивање и усмеравање управљања отпадом у Републици Србији.

Програм је комплексан и свеобухватана и конципиран је тако да обухвата: тренутни институционални и актуелни правни оквир, тренутна ситуација у погледу стварања отпада стање према релевантним токовима отпада, затим тренутно стање за посебне токове отпада и врсте и количине увезеног/извезеног отпада.

-Детаљно наведен правни оквир јавне политике у Еверопској унији и на међународном нивоу и законодавни оквир Републике Србије

-Опис постојећег стања у области управљања отпадом који се односи на комунални отпад, индустријски отпад, посебне токове отпада.. у погледу врста и количина тих отпада, система за сакупљање и постојећој инфраструктури за третман и одлагање тих врста отпада

-Податке који се односе на количине увезеног и извезеног отпада;

- Економску анализу управљања отпадом и других инструмената за управљање отпадом и управљања отпадом,

Такође поред анализе постојећег стања у области управљања отпадом, дате су и пројекције врста и количина отпада за период 2022 до 2031. година које се односе на

-комунални отпад

-индустријски отпад и опасан отпад и

-посебне токове отпада

-количине отпада за који се очекује да ће бити увезен одн извезен..

Утврђени су општи и посебни циљеви за развој одрживог система управљања отпадом у Србији и то посебно за комунални отпад, индустријски и опасан отпад, посебне токове отпада.

Програмом је дефинисан и начин за остваривање циљева.

Утврђена је и потребна инфраструктура за управљање комуналним отпадом и то кроз регионални приступ, кроз потребе и начин сакупљања отпада и кроз могућности за транспорт отпада, утврђен је број постројења за третман отпада кроз исказану потребу за истим, кроз количине отпада које се одлажу на регионалне санитарне депоније. Такође дат је и предлог начина за затварање несанитарних депонија.

Утврђена је и потребна инфраструктура за управљање индустријским и опасним отпадом и то кроз систем одвојеног сакупљања опасног отпада из домаћинства, дефинисање централних регионална складишта за опасан отпада, постројења за физичког-хемијски третман опасног отпада и муљева, инсинерацији опасног отпада, одлагања опасног отпада на депоније и сл.

Утврђене су потребе у погледу збрињавања индустријског отпада као начин за његово збрињавање.

Програм даље садржи

-преглед постојећих система за сакупљање отпада и мреже постројења за поновно искоришћење и одлагање отпада, сажето је приказана илустрација постојећих капацитета за управљање отпадом и тренутног стања у области третмана отпада у Србији,

-процену потреба за новим системима за сакупљање и за додатном инфраструктуром за управљање отпадом, (процена релевантних токова отпада, процена посебних токова отпада процена потреба за специфичном инфраструктуром и опције третмана, процена инвестиције и оперативних трошкова за предложене опције управљања отпадом и др)

-план за реализацију смањења количина биоразградљивог отпада који се одлаже на депоније, мере за постизање циљева одлагања ове врсте отпада, са посебним освртом на рециклажу, компостирање, производњу биогаза или поновну употребу материјала/производњу енергије,

-мерила за идентификацију локације и потребне капацитете додатних објеката за управљање отпадом
-Организација управљања отпадом, укључујући поделу одговорности између јавног и приватног сектора у области управљања отпадом
-процену трошкова управљања отпадом (Тренутно доступни извори и средства и Опције за финансирање мера управљања отпадом мера управљања отпадом, као и
-Мере и упутства за спровођење националног плана (регулаторне, оперативне информативне и тржишне мере и инструменти) , смернице и рокове за реализацију плана. Дефинисана је и расподела одговорности за спровођење мера

У циљу праћења напретка у остваривању овог Програма, дефинисани су и показатељи за квалитетну евалуацију која ће омогућити да напредак у спровођењу општег и посебних програмских циљева, мера и активности, у сарадњи са релевантним секторима, буде на одговарајући начин представљен и спроведен.

Задатак Програма управљања отпадом је да створи стратешки основ за развој и унапређење система управљања отпадом, кроз употпуњавање стратешког и законодавног оквира и планских докумената у овом сектору, у складу са правним тековинама Европске уније. Општи циљ управљања отпадом је постизање одрживог система управљања отпадом како би се смањило загађење животне средине и деградација простора. Да би се постигао овај општи циљ, правни оквир треба у потпуности ускладити са законодавством ЕУ, треба даље унапређивати институционално уређење, примењивати кључна начела управљања отпадом, и треба успоставити и учинити оперативном мрежу постројења за управљање отпадом. Управљање отпадом треба усмеравати према програмом утврђеним и дефинисаним циљева управљања отпадом.

Основни циљеви управљања отпадом су такође и циљеви Програма управљања отпадом. Задатак Програма управљања отпадом је да створи стратешки основ за развој и унапређење система управљања отпадом, кроз употпуњавање стратешког и законодавног оквира и планских докумената у овом сектору, у складу са правним тековинама Европске уније. Општи циљ управљања отпадом је постизање одрживог система управљања отпадом како би се смањило загађење животне средине и деградација простора. Да би се постигао овај општи циљ, правни оквир треба у потпуности ускладити са законодавством ЕУ, треба даље унапређивати институционално уређење, примењивати кључна начела управљања отпадом, и треба успоставити и учинити оперативном мрежу постројења за управљање отпадом. Управљање отпадом треба усмеравати према програмом утврђених и дефинисаних циљева управљања отпадом.

Основни циљеви управљања отпадом су такође и циљеви Програма управљања отпадом,.

Циљеви управљања отпадом у Програму управљања отпадом

- Смањивање количине биоразградљивог отпада који се одлаже на депоније
-испуњење специфичних циљеви за рециклажу и поновно искоришћење посебних токова отпада. То се односи на:
- циљеве рециклаже и поновног искоришћења комуналног отпада;

- циљеви рециклаже и поновног искоришћења амбалажног отпада;
- циљеви сакупљања, рециклаже и поновног искоришћења отпада од електричне и електронске опреме;
- циљеви сакупљања и рециклаже батерија и акумулатора;
- циљеви рециклаже и поновног искоришћења отпадних возила;
- циљеви рециклаже отпада од грађења и рушења (без ископане земље).

Програмом су предвиђене следеће мере за остваривање општих и посебних циљева:

- Проширење обухвата сакупљања комуналног отпада на 100%
 - Унапређење система за одвојено сакупљање и рециклажу комуналног отпада
 - Успостављање одвојеног сакупљања биоразградивог отпада ради смањења његовог одлагања на депоније
 - Успостављање нових регионалних центара са санитарним депонијама
 - Увођење економских инструмената за подстицај промена у сектору управљања комуналним отпадом
 - Затварање и санација постојећих несанитарних депонија комуналног отпада
 - Спровођење информативне кампање о систему управљања комуналним отпадом намењене грађанима
 - Успостављање мреже сакупљања опасног отпада из домаћинстава
 - Изградња капацитета за складиштење, третман и одлагање опасног отпада
 - Идентификација, санација и ремедијација контаминираних локација
 - Успостављање колективних оператера за посебне токове отпада (отпад од електричне и електронске опреме, истрошене батерије и акумулаторе и отпадна возила и др.) по принципу продужене одговорности произвођача на целокупан животни циклус производа
 - Унапређење мреже сакупљања посебних токова отпада
 - Изградња капацитета за третман и одлагање посебних токова отпада
 - Наставак усклађивања правног оквира са правним тековинама ЕУ
 - Јачање административних и институционалних капацитета за управљање отпадом
 - Јачање капацитета инспекције за заштиту животне средине
 - Унапређење праћења и извештавања у области управљања отпадом и даљи развој информационог система
 - Постепена санација депонија и контаминираних локације (Први корак је идентификација и одређивање приоритета таквих локација, а други корак јесте заштита или санација идентификованих локација)
- циљеви за успостављање еколошки прихватљивог система управљања отпадом. Они се могу постићи узимајући у обзир мере описане у овом програму.

СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ОВОГ ПРОГРАМА

Законом о буџету за 2022. годину („Службени гласник РС“, бр. 110/21) обезбеђена су средства за реализацију овог закључка на Разделу 25 - Министарство заштите животне средине, Глава 25.0 - Министарство заштите животне средине, Програм 0406 - Интегрисано управљање отпадом, отпадним водама, хемикалијама и биоцидним производима, Функција 560 – Заштита животне средине неklasификована на другом месту, Програмска

активност/Пројекат 0004 – Санација и затварање несанитарних депонија, Економска класификација 463 – Трансфери осталим нивоима власти, у износу од 350.000.000 динара.

Законом о буџету за 2022. годину („Службени гласник РС“, бр. 110/21) обезбеђена су средства за реализацију овог закључка на Разделу 25 - Министарство заштите животне средине, Глава 25.0 - Министарство заштите животне средине, Програм 0406 - Интегрисано управљање отпадом, отпадним водама, хемикалијама и биоцидним производима, Функција 560 – Заштита животне средине неklasификована на другом месту, Програмска активност/Пројекат 0005 –Реализација пројеката изградње система управљања отпадом , Економска класификација 463 – Трансфери осталим нивоима власти, у износу од 400.000.000 динара.

Законом о буџету за 2022. годину („Службени гласник РС“, бр. 110/21) обезбеђена су средства за реализацију овог закључка на Разделу 25 - Министарство заштите животне средине, Глава 25.0 - Министарство заштите животне средине, Програм 0406 - Интегрисано управљање отпадом, отпадним водама, хемикалијама и биоцидним производима, Функција 560 – Заштита животне средине неklasификована на другом месту, Програмска активност/Пројекат 0006 –Услуга измешања и трајног збрињавања опасног отпада на територији Републике Србије, Економска класификација 424 – Специјализоване услуге, у износу од 600.000.000 динара.

Законом о буџету за 2022. годину („Службени гласник РС“, бр. 110/21) обезбеђена су средства за реализацију овог закључка на Разделу 25 - Министарство заштите животне средине, Глава 25.0 - Министарство заштите животне средине, Програм 0406 - Интегрисано управљање отпадом, отпадним водама, хемикалијама и биоцидним производима, Функција 560 – Заштита животне средине неklasификована на другом месту, Програмска активност/Пројекат 4015 –Превенција нелегалног одлагања отпада и уклањање, Економска класификација 463 –Трансфери осталим нивоима власти, у износу од 80.000.000 динара.

Законом о буџету за 2022. годину („Службени гласник РС“, бр. 110/21) обезбеђена су средства за реализацију овог закључка на Разделу 25 - Министарство заштите животне средине, Глава 25.0 - Министарство заштите животне средине, Програм 0406 - Интегрисано управљање отпадом, отпадним водама, хемикалијама и биоцидним производима, Функција 560 – Заштита животне средине неklasификована на другом месту, Програмска активност/Пројекат 5003 – Набавка опреме за сакупљање и рециклажу, Економска класификација 512 –Машине и опрема, у износу од 360.000.000 динара.

Законом о буџету за 2022. годину („Службени гласник РС“, бр. 110/21) обезбеђена су средства за реализацију овог закључка на Разделу 25 - Министарство заштите животне средине, Глава 25.0 - Министарство заштите животне средине, Програм 0407 – Зелена агенда, Функција 560 – Заштита животне средине неklasификована на другом месту, Програмска активност/Пројекат 0003 – Подстицаји за поновну употребу и рециклажу

отпада Економска класификација 454 –Субвенција приватним предузећима, у износу од 3.000.000.000 динара.

Законом о буџету за 2022. годину („Службени гласник РС“, бр. 110/21) обезбеђена су средства за реализацију овог закључка на Разделу 25 - Министарство заштите животне средине, Глава 25.0 - Министарство заштите животне средине, Програм 0407 –Зелена агенда, Функција 560 – Заштита животне средине неклассификована на другом месту, Програмска активност/Пројекат 4003 –Изградња регионалних центара за управљање отпадом; Економска класификација 511 –Зграде и грађевински објекти, у износу од 1.000.000.000 динара.

Средства за спровођење овог акта у 2023. и 2024. години биће у оквиру износа одређеним за те намене законом о буџету за наведене године.